

ZÁVAZNÝ VÝKLAD KÁNONU 284 KODEXU KANONICKÉHO PRÁVA A ČLÁNKU 66 DIREKTÁŘE PRO SLUŽBU A ŽIVOT KNĚŽÍ*

Papežská rada pro výklad legislativních textů

1. „Direttorio per il ministero e la vita dei presbiteri”, pubblicato dalla Congregazione per il Clero per incarico e con l’approvazione del Santo Padre Giovanni Paolo II, è certamente pervaso, nella sua totalità, da un profondo spirito pastorale. Tuttavia ciò non toglie valore prescrittivo a molte delle sue norme le quali non hanno un carattere soltanto esortativo ma sono giuridicamente vincolanti.

2. Questa obbligatorietà giuridica e disciplinare riguarda tanto le norme del Direttorio che semplicemente ricordano uguali norme disciplinari del CIC (per esempio l’art. 16, § 6) quanto quelle altre norme che determinano i modi di esecuzione delle leggi universali della Chiesa, esplicitano le loro ragioni dottrinali e ne inculcano o sollecitano la loro fedele osservanza (come per esempio gli artt. 62-64).

3. Infatti, le norme di quest’ultimo tipo, che appartengono alla categoria dei Decreti generali esecutori ed “obbligano quanti sono tenuti alle leggi stesse” (CIC, can. 32), spesso sono emanate dalla Santa Sede in Direttori, come è previsto dal Codice di Diritto Canonico (can. 33, § 1).

1. „Direktorium pro službu a život kněží“ vydané Kongregací pro klérus z pověření a se schválením Svatého otce Jana Pavla II. je ve své celistvosti zcela jistě prodchnuto hlubokým pastýřským duchem. To však nikterak neodnímá jeho normám charakter předpisu, neboť tyto normy mají povahu nejen doporučující, nýbrž jsou právně závazné.

2. Tato právní a disciplinární závaznost se týká jak těch norem Direktoría, které jednoduše upozorňují na odpovídající disciplinární normy CIC (např. č. 16 § 6), tak i oněch norem, jež vymezují způsoby aplikace všeobecných zákonů církve, vysvětlují jejich doktrinární základ a vybízejí a povzbuzují k jejich věrnému dodržování (jako např. č. 62–64).

3. Normy tohoto posledního druhu, které spadají do kategorie Obecných prováděcích předpisů a „zavazují osoby, které jsou vázány zákonem“ (kán. 32 CIC), jsou vskutku často vydávány Svatým stolcem ve směrnících, jak to předpokládá Kodex kanonického práva (kán. 33 § 1).

4. Per quanto si riferisce concretamente all'art. 66 del „Direttorio per il ministero e la vita dei Presbiteri „, esso contiene una norma generale complementare del can. 284 CIC, con le caratteristiche proprie dei Decreti generali esecutori (cfr. can. 31). Si tratta, perciò, di una norma a cui si è voluto chiaramente attribuire esigibilità giuridica, come si deduce anche dal tenore stesso del testo e dal luogo in cui è stato incluso: sotto il titolo „L'obbedienza“.

5. Infatti, detto art. 66:

a) ricorda, anche con rimandi a recenti insegnamenti del Magistero pontificio in materia, il fondamento dottrinale e le ragioni pastorali dell'uso dell'abito ecclesiastico da parte dei sacri ministri, come prescritto dal can. 284;

b) determina più concretamente il modo di esecuzione di tale legge universale sull'uso dell'abito ecclesiastico, e cioè: „quando non è quello talare, deve essere diverso dalla maniera di vestire dei laici, e conforme alla dignità e alla sacralità del ministero. La foggia ed il colore debbono essere stabiliti dalla Conferenza dei Vescovi, sempre in armonia con le disposizioni del diritto universale“;

c) sollecita, con una categorica dichiarazione, l'osservanza e retta applicazione della disciplina sull'abito ecclesiastico: „Per la loro incoerenza con lo spirito di tale disciplina, le prassi contrarie non si possono considerare legittime consuetudini e devono essere rimosse dalla competente autorità.“

4. To, o čem pojednávají konkrétní ustanovení v č. 66 „Direktáře pro službu a život kněží“, obsahuje jako všeobecnou komplementární normu kán. 284 CIC – s charakteristickými rysy Obecných prováděcích předpisů (srov. kán. 31). Jedná se tedy o normu, k níž je nutno jednoznačně připojit právní vymahatelnost, jak to ostatně vyplývá z vlastního tónu textu a z místa, v němž je uveden: pod nadpisem „Poslušnost“.

5. Zmíněný č. 66 tedy:

a) připomíná s odkazy na poslední naučné výroky papežského Magisteria naukový základ a pastorační důvody užívání církevního oděvu ze strany posvátných služebníků, jak to předepisuje kánon 284;

b) vymezuje konkrétněji způsob realizace tohoto všeobecného zákona o užívání církevního oděvu, tedy: „nejedná-li se o sutanu (kleriku), musí se lišit od způsobu oblékání laiků a být v souladu s důstojností a posvátností [kněžské] služby. Styl a barva musí být stanoveny biskupskou konferencí, a to vždy v souladu se všeobecným právem“;

c) vybízí s kategorickou jasností k zachování a ke správné aplikaci disciplíny týkající se církevního oděvu: „Pro jejich neslučitelnost s duchem této disciplíny musí být kompetentní autoritou zrušeny opačné praxe, které nemohou být pokládány za legitimní zvyky.“

6. È ovvio che alla luce di queste precisazioni approvate dalla stessa Suprema Autorità che ha promulgato il CIC, dovranno essere interpretati, in caso di eventuali dubbi, anche i Decreti generali emanati dalle Conferenze episcopali come normativa complementare della legge universale sancita al can. 284.

7. In ossequio al prescritto del can. 32, queste disposizioni dell'art. 66 del "Direttorio per il ministero e la vita dei presbiteri" obbligano tutti quelli che sono tenuti alla norma universale del can. 284, vale a dire i Vescovi e i presbiteri, non invece i diaconi permanenti (cfr. can. 288). I Vescovi diocesani costituiscono, inoltre, l'autorità competente per sollecitare l'obbedienza alla predetta disciplina e per rimuovere le eventuali prassi contrarie all'uso dell'abito ecclesiastico (cfr. can. 392, § 2). Alle Conferenze episcopali corrisponde di facilitare ai singoli Vescovi diocesani l'adempimento di questo loro dovere.

Roma, 22 ottobre 1994

6. Je samozřejmé, že ve světle těchto upřesnění schválených stejnou svrchovanou autoritou, jež promulgovala CIC, bude nutné v případě eventuálních pochybností interpretovat také Obecné předpisy vydané biskupskými konferencemi jako komplementární normy pro všeobecný zákon stanovený kán. 284.

7. K poslušnosti podle uvedeného kán. 32 tato stanovení č. 66 „Direktáře pro službu a život kněží“ zavazují všechny, kdo jsou vázáni všeobecnou normou kán. 284, tzn. biskupy a kněze, nikoli však trvalé jáhny (srov. kán. 288). Diecézní biskupové krom toho stanoví příslušnou autoritu pro vymáhání poslušnosti vůči zmíněným předpisům a pro rušení případné neslučitelné praxe užívání církevního oděvu (srov. kán. 392 § 2). Biskupským konferencím přísluší usnadnit jednotlivým diecézním biskupům naplnění této jejich povinnosti.

Řím, 22. října 1994

+ *V. Fagiolo*
Presidente
+ *J. Herránz*
Segretario

Přeložil Zdeněk Drštka.

Poznámka

* *Sacrum Ministerium*, č. 2, 1995.